

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α΄

A.1. Στο κείμενο αναφέρεται ότι ο εκφοβισμός σε βάρος των εκπαιδευτικών εκδηλώνεται τόσο από γονείς και μαθητές όσο και από το ίδιο το εργασιακό περιβάλλον, μέσω αμφισβήτησης, υποτίμησης, ψυχολογικής πίεσης και αποκλεισμού. Ιδιαίτερα επώδυνη είναι η έλλειψη στήριξης από τη διοίκηση και τους συναδέλφους. Οι συνέπειες αφορούν την ψυχική ισορροπία του εκπαιδευτικού και επηρεάζουν αρνητικά το κλίμα και τη λειτουργία ολόκληρης της σχολικής κοινότητας.

(63 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β΄

B.1.

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

B.2.α.

Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 2 αξιοποιούνται παρελθοντικοί χρόνοι, πιο συγκεκριμένα, ο Αόριστος και ο Παρατατικός. Ο Αόριστος («**έπαθε εγκεφαλικό**», «**κατέληξε**», «**δεν έδωσαν σημασία**», «**την παρέπεμψαν**») δηλώνει στιγμιαία, ολοκληρωμένα και καθοριστικά γεγονότα, τα οποία λειτουργούν ως κομβικά σημεία της αφήγησης, ενώ ο Παρατατικός («**υπέφερε καθημερινά**», «**την βασάνιζαν**», «**ούρλιαζαν**», «**της πετούσαν**») δηλώνει διάρκεια, επανάληψη και συνήθεια, αποδίδοντας τη συνεχή και βασανιστική εμπειρία εκφοβισμού εις βάρος της καθηγήτριας.

Η συνδυαστική χρήση Αορίστου και Παρατατικού εξυπηρετεί τον αφηγηματικό και καταγγελτικό χαρακτήρα του δημοσιογραφικού άρθρου. Από τη μια, ο Παρατατικός αναδεικνύει τη χρονική έκταση και τη συστηματικότητα της κακοποίησης, ενώ ο Αόριστος κορυφώνει την αφήγηση με τα τραγικά αποτελέσματα του εκφοβισμού. Έτσι, εντείνεται η δραματικότητα και επιτυγχάνεται ισχυρή συναισθηματική φόρτιση και ευαισθητοποίηση του αναγνώστη. Ο αναγνώστης, δηλαδή, δεν ενημερώνεται απλώς για ένα περιστατικό, αλλά βιώνει συναισθηματικά την κλιμάκωση της έντασης, γεγονός που ενισχύει τη λειτουργία του κειμένου ως κοινωνικής καταγγελίας και προβληματισμού για το φαινόμενο της σχολικής βίας.

Παράλληλα, η χρήση των παρελθοντικών χρόνων, ιδίως στον πρόλογο, δεν απομακρύνει τα γεγονότα από το παρόν, αλλά, αντίθετα, ενισχύει τον επικαιρικό χαρακτήρα του κειμένου. Τα γεγονότα παρουσιάζονται ως πρόσφατα και άμεσα, γεγονός που τα καθιστά πιο ζωντανά και παραστατικά στον αναγνώστη. Έτσι, το κείμενο αποκτά έντονη δημοσιογραφική αμεσότητα και αναδεικνύει το πρόβλημα της σχολικής βίας ως ένα σύγχρονο και επείγον κοινωνικό ζήτημα που απαιτεί προσοχή και αντιμετώπιση.

B.2.β.

Το ύφος της παραγράφου είναι **α)** καταγγελτικό και ειρωνικό. Το ύφος αυτό υποστηρίζουν τα σχολιαστικά σημεία στίξης και η μεταφορική χρήση της γλώσσας.

Πιο συγκεκριμένα, τα αποσιωπητικά «**Σαν να της είπαν δηλαδή ότι δεν ήταν αρκετά ικανή για... θηριοδαμαστής...**» εκφράζουν αγανάκτηση και συναισθηματική φόρτιση, καθώς αφήνουν να εννοηθεί

με έμφαση η απαξιωτική στάση απέναντι στην καθηγήτρια χωρίς να διατυπώνεται ευθέως. Επίσης, το θαυμαστικό στη φράση «...ή ότι η ίδια **«ευνοούσε» την κακοποίηση που δεχόταν!**» προσδίδει καταγγελτικό τόνο στο κείμενο, υπογραμμίζοντας την αγανάκτηση και την ειρωνεία απέναντι στην άδικη ενοχοποίηση του θύματος.

Εναλλακτικά (για τα σημεία στίξης)

Συγκεκριμένα, τα εισαγωγικά στη φράση «θηριοδαμαστής» υποδηλώνουν ειρωνική απόδοση ενός χαρακτηρισμού που δεν αποδίδεται κυριολεκτικά στην καθηγήτρια, αλλά σχολιάζεται επικριτικά η απαξιωτική στάση που της αποδίδεται. Επίσης, τα εισαγωγικά στη λέξη «θηράματα» υποδηλώνουν μεταφορική και ταυτόχρονα ειρωνική χρήση του όρου, καθώς οι άνθρωποι παρουσιάζονται σαν θύματα σε μια «ζούγκλα», τονίζοντας την κοινωνική παρακμή.

Από την άλλη, η μεταφορική έκφραση «**διελκυστίνδα μίσους**» αισθητοποιεί παραστατικά τη συνεχή και βασανιστική ψυχική σύγκρουση στην οποία βρίσκεται η καθηγήτρια, ενώ η μεταφορά «**το σχοινί έσπασε**» αποδίδει με δραματικό τρόπο την οριακή ψυχολογική και σωματική κατάρρευσή της.

Οι επιλογές αυτές ενισχύουν την καταγγελτική πρόθεση του πομπού και προκαλούν έντονη συγκινησιακή αντίδραση στον αναγνώστη.

B.3.

Στην 5η παράγραφο του Κειμένου 1 αξιοποιούνται φράσεις υποχρέωσης και δυνατότητας, όπως «**οφείλει να ανοίξει**», «**θα έπρεπε να είναι**» και «**μπορεί να εμπνεύσει**». Παράλληλα, κυριαρχούν τα ρηματικά σύνολα, όπως «**να είναι ένας χώρος ασφάλειας και συνεργασίας**», «**να διδάσκεται**», «**να εφαρμόζεται**», «**να εμπνεύσει**», «**να αντέξει**» και «**να εμπνέουν**».

Η δεοντική διατύπωση, σε συνδυασμό με την πυκνή χρήση ρηματικών συνόλων, προσδίδει δυναμισμό και προτρεπτικό χαρακτήρα στο κείμενο. Μέσω των φράσεων υποχρέωσης και δυνατότητας, προβάλλεται η ανάγκη για αλλαγή στάσεων και πρακτικών μέσα στο σχολείο, ενώ παράλληλα διατυπώνονται προτάσεις ως αναγκαίες και όχι απλώς επιθυμητές. Τα ρηματικά σύνολα, με τη συσώρευσή τους, δίνουν έμφαση στη δράση και τη λειτουργικότητα του σχολείου, υπογραμμίζοντας τι πρέπει να γίνεται στην πράξη και όχι θεωρητικά. Οι επιλογές αυτές εξυπηρετούν την πρόθεση του πομπού να αφυπνίσει και να πείσει τον αναγνώστη για την ανάγκη αλλαγής στη σχολική πραγματικότητα, τονίζοντας τον παιδευτικό και κοινωνικό ρόλο του σχολείου.

Έτσι, διαμορφώνεται ένα παραινετικό και ηθικοπλαστικό ύφος, κατάλληλο για άρθρο προβληματισμού, το οποίο δεν περιορίζεται στην περιγραφή αλλά προβάλλει ξεκάθαρα αξίες και επιδιώκει την ενεργοποίηση του αποδέκτη.

ΘΕΜΑ Γ΄

Γ1. Στο Κείμενο 3 μέσα από την αναπόληση των παιδικών χρόνων του αφηγητή παρουσιάζεται, μεταξύ άλλων, και η σχέση του με τον εκπαιδευτικό του, η οποία διαμορφώνεται σε ένα πλαίσιο φόβου, αυστηρότητας και απουσίας παιδαγωγικής ενσυναίσθησης. Ο αφηγητής-ήρωας με την αφήγησή του σε **α΄ πρόσωπο** («**θυμάμαι**», «**ήμουν μαθητής**»), η οποία, μάλιστα, προσδίδει έντονο βιωματικό και εξομολογητικό χαρακτήρα, επιτρέπει στον αναγνώστη να προσεγγίσει άμεσα την ψυχική του εμπειρία. Το **συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο** («**φόβος**», «**οργή**», «**θλίψη**») αποτυπώνει το εσωτερικό τραύμα του αφηγητή, ενώ η **περιγραφή** της σωματικής τιμωρίας λειτουργεί ως κορύφωση, αποδίδοντας τον δάσκαλο ως αυταρχική και απειλητική μορφή. Αυτό φαίνεται χαρακτηριστικά στο σημείο όπου ο αφηγητής περιγράφει ότι ο δάσκαλος επιβάλλει ποινή με τη «**βέργα**», αναφέροντας ότι

«με μία βέργα, αποτυπώθηκε στα χέρια μου η τιμωρία από το δάσκαλο με μερικές ξυλιές», γεγονός που αναδεικνύει τον αυστηρό, αμείλικτο και τιμωρητικό του ρόλο.

Ο εκπαιδευτικός στο κείμενο, λοιπόν, εμφανίζεται αυστηρός και τιμωρητικός, επιβάλλοντας σωματική βία, η οποία προκαλεί φόβο, ντροπή και ψυχικό τραύμα στον μαθητή. Ευτυχώς, τέτοιες πρακτικές ανήκαν σε παλαιότερα παιδαγωγικά πρότυπα και δεν έχουν θέση στο σύγχρονο σχολείο. Η σημερινή εκπαίδευση οφείλει να στηρίζεται στον διάλογο, τον σεβασμό και την ενσυναίσθηση. Η πειθαρχία δεν μπορεί να επιβάλλεται με τη βία, αλλά με παιδαγωγικά μέσα που καλλιεργούν την εμπιστοσύνη και την ψυχική ασφάλεια των μαθητών.

(213 λέξεις)

ΘΕΜΑ Δ΄

Δ1.

Bullying εναντίον... εκπαιδευτικών!

Ο εκφοβισμός που στρέφεται ενάντια στους εκπαιδευτικούς αποτελεί ένα σύνθετο και ιδιαίτερα ανησυχητικό φαινόμενο της σύγχρονης σχολικής πραγματικότητας. Παρότι η δημόσια συζήτηση εστιάζει κυρίως στον σχολικό εκφοβισμό μεταξύ μαθητών, συχνά παραβλέπεται το γεγονός ότι και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί γίνονται αποδέκτες απαξίωσης, πίεσης και ψυχολογικής βίας. Το φαινόμενο αυτό δεν πλήττει μόνο τα άτομα που το βιώνουν, αλλά υπονομεύει συνολικά το παιδαγωγικό κλίμα και τη λειτουργία της σχολικής κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, καθίσταται αναγκαία η διερεύνηση των παραγόντων που το ευνοούν, καθώς και η αναζήτηση στοχευμένων και αποτελεσματικών τρόπων αντιμετώπισής του.

Πρώτος και βασικότερος παράγοντας που συμβάλλει στην εμφάνιση και την έξαρση του εκφοβισμού εις βάρος των εκπαιδευτικών είναι η σταδιακή αποδυνάμωση του παιδαγωγικού τους ρόλου. Η συστηματική αμφισβήτηση της αυθεντίας τους από μαθητές και γονείς, στο πλαίσιο μιας στρεβλής αντίληψης περί «δικαιωμάτων» χωρίς αντίστοιχες υποχρεώσεις, οδηγεί στη σύγχυση των ορίων και στον εκφυλισμό της παιδαγωγικής σχέσης. Δεύτερος καθοριστικός παράγοντας αποτελεί η έλλειψη ουσιαστικής θεσμικής στήριξης. Όταν ο εκπαιδευτικός δεν αισθάνεται ότι η διοίκηση και η πολιτεία στέκονται αρωγοί απέναντι σε επιθετικές ή απαξιωτικές συμπεριφορές, βιώνει έντονα συναισθήματα ανασφάλειας και αβοηθησίας. Τρίτον, ο μονομερής προσανατολισμός της πολιτείας στην αξιολόγηση και στον έλεγχο, χωρίς παράλληλη μέριμνα για την ψυχική υγεία και τις εργασιακές συνθήκες των εκπαιδευτικών, εντείνει το άγχος και την επαγγελματική εξουθένωση, καθώς ο εκπαιδευτικός συχνά βρίσκεται παγιδευμένος ανάμεσα σε αντικρουόμενες απαιτήσεις, χωρίς επαρκή υποστήριξη.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου προϋποθέτει συλλογικές, συντονισμένες και πολυεπίπεδες παρεμβάσεις. Καταρχάς, είναι απαραίτητη η καλλιέργεια κουλτούρας σεβασμού και συνεργασίας στο σχολείο μέσω προγραμμάτων αγωγής σχέσεων, ενσυναίσθησης και δημοκρατικού διαλόγου, τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν προληπτικά και παιδαγωγικά. Σε αυτή την κατεύθυνση, ιδιαίτερα κρίσιμος είναι και ο ρόλος της οικογένειας, η οποία οφείλει να συνεργάζεται ουσιαστικά με το σχολείο, να εμπιστεύεται τον εκπαιδευτικό και να συμβάλλει στη διαμόρφωση στάσεων υπευθυνότητας και σεβασμού στα παιδιά. Παράλληλα, αναγκαία είναι η ενίσχυση του κύρους και της προστασίας του εκπαιδευτικού μέσω της θεσμοθέτησης μηχανισμών υποστήριξης, όπως σαφή πρωτόκολλα διαχείρισης περιστατικών εκφοβισμού, συμβουλευτικές δομές και άμεση παρέμβαση της διοίκησης, ώστε να μη νιώθει εκτεθειμένος. Τέλος, ιδιαίτερη σημασία έχει η ενσωμάτωση πολιτικών φροντίδας και πρόληψης, όπως προγράμματα ψυχοκοινωνικής στήριξης, επιμόρφωση στη διαχείριση κρίσεων και διασφάλιση ανθρώπινων συνθηκών εργασίας.

Γίνεται, επομένως, σαφές ότι ένα δημοκρατικό, ανθρώπινο και αποτελεσματικό σχολείο δεν μπορεί να οικοδομηθεί χωρίς εκπαιδευτικούς που αισθάνονται ασφαλείς, σεβαστοί και ουσιαστικά υποστηριζόμενοι. Η προστασία τους δεν συνιστά προνόμιο, αλλά αναγκαία και θεμελιώδη προϋπόθεση για τη συγκρότηση μιας υγιούς εκπαιδευτικής κοινότητας, ικανής να διασφαλίσει την ποιότητα και το παιδαγωγικό κύρος της ίδιας της εκπαίδευσης.

(411 λέξεις)

ΚΑΛΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ!